

УДК 69:338.26

К.В. Крикун,

канд.екон.наук, професор,
ORCID: 0000-0002-4927-6134

С.Л. Оліферук,

магістр, старший викладач,
ORCID: 0000-0001-5349-3249

А.С. Рязанов,

магістр, здобувач,
ORCID: 0000-0003-1389-7665

Н.Б. Сердюченко,

канд.екон.наук, доцент,
ORCID: 0000-0002-4675-7653

Київський національний університет будівництва і архітектури

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ САМОПЛАНУВАННЯ ОСНОВНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

В статті розглядаються можливості підвищення ефективності самопланування основних результатів діяльності будівельних підприємств. Також показано основні характеризуючі показники та представлена схема послідовності процесу забезпечення ефективності самопланування.

Ключові слова: *ефективність самопланування, основні виробничі фонди, оборотні засоби, характеризуючі показники.*

Вступ. В умовах маркетингової системи виробництва і господарювання планування здійснюється на основі економічного механізму самопланування з урахуванням державно орієнтованого і направляючого планування шляхом розробки короткострокових (1-2 роки), середньострокових (3-5 років), довгострокових (7-10 років), а також стратегічних (понад 10 років) у вигляді основних стратегій і конкретних бізнес-планів.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблеми ефективності основних показників діяльності будівельних підприємств розглядають у своїх дослідженнях Богина Д.П. і Грішнова О.А., Варналій З.С., Гойко А.Ф., Гриньов А. В., Крикун К.В., Іванілов О.С. та ін.

Постановка завдання. Процес ефективного само планування пропонується здійснювати шляхом визначення основних напрямів підвищення ефективності діяльності та розробки основних характеризуючих показників, що дає змогу виконувати техніко-економічний аналіз і оцінку рівня ефективності самопланування.

Основна частина. 1. Перш за все, необхідне економічне і раціональне самопланування ефективності використання основного виробничого капіталу,

тобто основних виробничих фондів, що пропонується здійснювати за двома основними характеризуючими показниками, зокрема:

1.1. Коефіцієнт фондівдачі, який відображає кількість товарної продукції, що виробляється на одиницю облікової вартості основних фондів і розраховується відношенням обсягу товарної продукції до облікової вартості основних фондів за формулою:

$$K_{\phi} = \frac{T}{\Phi_0}, \text{ грн./грн.}$$

де K_{ϕ} – коефіцієнт фондівдачі, грн./грн.;

T – обсяг виробленої товарної продукції, грн.;

Φ_0 – облікова вартість основних виробничих фондів, грн.

Орієнтовне ефективне самопланування величини коефіцієнта фондівдачі для техніко-економічного аналізу і оцінки рівня ефективності самопланування пропонується у розмірі $K_{\phi} = 3$ грн./грн.

1.2. Коефіцієнт оновлення, який відображає ту частину облікової вартості основних фондів, що оновлюється протягом року і розраховується відношенням облікової вартості нових основних фондів до облікової вартості основних фондів на початок року за формулою:

$$K_o = \frac{\Phi_{он}}{\Phi_0},$$

де K_o – коефіцієнт оновлення;

$\Phi_{он}$ – вартість основних фондів, що оновилися протягом року.

Орієнтовне ефективне самопланування величини коефіцієнта оновлення для техніко-економічного аналізу і оцінки рівня ефективності самопланування пропонується у розмірі $K_o = 0,2$.

2. Економне і раціональне самопланування ефективності використання оборотного капіталу виробництва, тобто оборотних коштів виробництва пропонується здійснювати за двома основними показниками, а саме:

2.1. Коефіцієнт обертання оборотних коштів, який відображає число оборотів протягом року (або іншого періоду) і розраховується відношенням обсягу виробленої товарної продукції до оборотних коштів станом на початок року за формулою:

$$K_{об} = \frac{T}{\Phi_{об}},$$

де $K_{об}$ – коефіцієнт обертання, як число оборотів;

$\Phi_{об}$ – оборотні кошти на початок року (іншого періоду), грн.

Орієнтовна величина ефективного самопланування пропонується у розмірі $K_{об} = 9$ оборотів.

2.2. Тривалість одного обороту оборотних коштів, який відображає скільки календарних днів триває один повний оборот оборотних коштів і розраховується за формулою:

$$n_{об} = \frac{365}{K_{об}}, \text{ днів,}$$

де поб – тривалість одного обороту, днів;

365 – число календарних днів року.

Орієнтовна величина самопланування складає поб = 40днів.

3. Економне і раціональне самопланування ефективності використання трудового капіталу підприємства (працюючого персоналу) пропонується за такими характеризуючими показниками:

3.1. Продуктивність праці одного робітника в натуральних показниках відображає, скільки продукції виробляє один робітник за одиницю часу і розраховується за формулою:

$$P_p = \frac{V_{\text{пр}}}{Ч_p}, \text{ м}^3 (\text{м}^2, \text{т}, \text{шт.}),$$

де P_p – продуктивність праці одного робітника;

$V_{\text{пр}}$ – об'єм продукції в натуральних показниках;

$Ч_p$ – чисельність робітників.

Орієнтовна величина самопланування приймається за досягнутим рівнем виробництва конкретної продукції (для прикладу, монолітного залізобетону) і завдань по зростанню продуктивності праці: $P_p = 60 \text{ м}^3 / \text{люд. монолітного залізобетону за рік}$.

3.2. Виріток одного працюючого в грошових одиницях виміру відображає, який обсяг товарної продукції виробляє один працюючий розраховується за формулою:

$$V_n = \frac{T}{Ч_n}, \text{ грн/люд}$$

де V_n – виріток одного працюючого в гривнях, грн./люд.;

$Ч_n$ – чисельність працюючого персоналу, люд.

Орієнтовна величина для самопланування пропонується $V_n = 180000 \text{ грн}$.

4. Економне і раціональне само планування ефективності поточних виробничих витрат, тобто собівартості товарної продукції пропонується за наступними показниками:

4.1. Рентабельність (прибутковість) поточних виробничих витрат відображає рівень прибутковості витрат і розраховується за формулою:

$$P_n = \frac{П}{C_{\text{пв}}} \cdot 100\%,$$

де P_n – рівень рентабельності (прибутковості) витрат на одиницю продукції або товарну продукцію, %;

$П$ – прибуток від виробництва і реалізації продукції, грн.;

$C_{\text{пв}}$ – собівартість продукції, грн.

Орієнтовна величина для самопланування пропонується $P_n = 20\%$.

4.2. Рівень поточних виробничих витрат в обсягах товарної продукції відображає питому вагу поточних витрат в обсягах виробництва та реалізації товарної продукції і розраховується за формулою:

$$C_t = \frac{C_{\text{пв}}}{T} \cdot 100\%, \text{ коп./грн}$$

де Ст – рівень поточних виробничих витрат в обсягах товарної продукції, коп./грн. Орієнтовна величина для самопланування цього показника пропонується у розмірі Ст = 80 коп./грн.

Висновки. Таким чином для здійснення техніко-економічного аналізу і оцінки рівня ефективності самопланування необхідно:

1. прийняти свою власну базу планових величин характеризуючи показників на рівні досягнутих і завдань по їх покращенню;
2. для виконання техніко-економічного аналізу і оцінки рівня ефективності самопланування прийняти порівняльну і оціночну базу, зокрема:
 - фактичне значення характеризуючого показника на рівні планового означає оцінку «4» бали;
 - фактичне значення краще планової величини означає «5» балів;
 - фактичне значення гірше планового означає «3» бали;
3. сформувати і прийняти результативні висновки, наприклад:
 - 1) величина коефіцієнта ефективності самопланування складає $КЕСП = 32$ бали, що означає відповідність рівня самопланування в поточному періоді і забезпечення конкурентоспроможності підприємства на ринку з необхідністю порівняння з показниками найближчих конкурентів;
 - 2) величина коефіцієнта ефективності самопланування складає $КЕСК = 40$ балів, що означає стабільне положення на ринку конкурентоспроможності і можливість розвивати виробництво на період до 5 років;
 - 3) величина коефіцієнта ефективності самопланування складає $КЕСГ = 24$ бали, що означає економічну загрозу банкрутства та необхідність термінового виходу з кризового стану шляхом рішучих заходів і дій.

Наглядно процес послідовності забезпечення ефективності самопланування можна показати за наступною схемою (рис. 1).

Список літератури:

1. Крикун К.В. Техніко-економічний аналіз у будівництві. Навчальний посібник. - К.: КНУБА, 2002. - 95 с.
2. Крикун К.В. Економіка будівництва. Тема: “Техніко-економічний аналіз діяльності будівельних підприємств, організацій, фірм”.
3. Крикун К.В. Техніко-економічний аналіз у будівництві. Навчальний посібник. – К.:КНУБА, 2005 – 128с.
4. Гойко А.Ф. та ін. Економіка будівництва: Навчальний посібник, К.: КНУБА, 2008. – 172с.
5. Іванілов О.С. Економіка підприємства. Підручник. – К. 2016 р – 728 с.

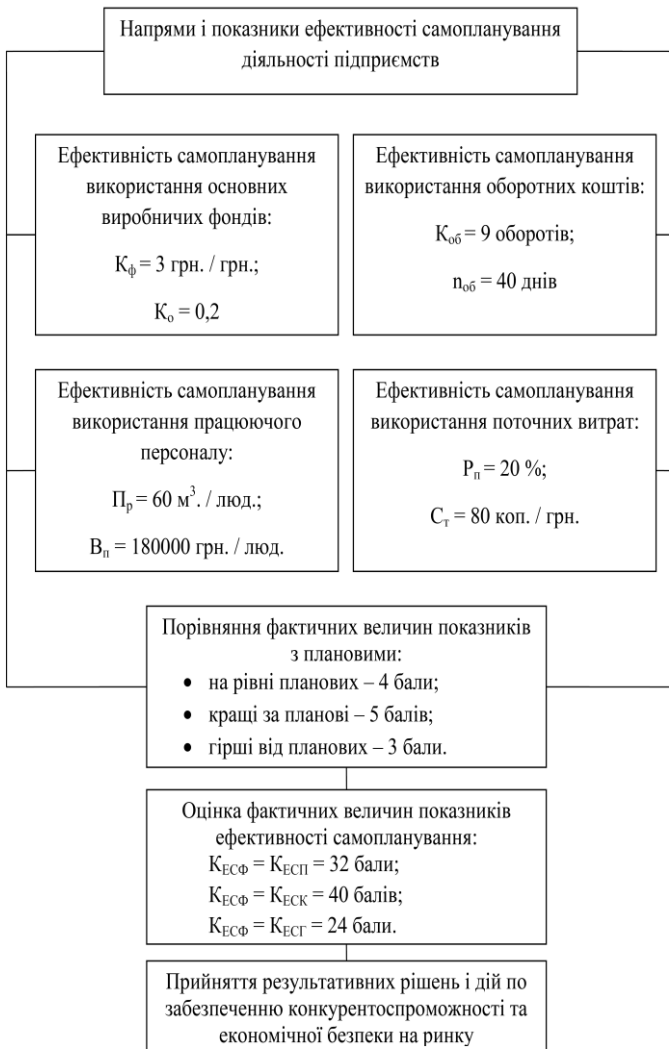

Рис. 1. Схема послідовності процесу забезпечення ефективності само планування.

References:

1. Krykun K.V. Tekhniko-ekonomichnyj analiz u budivnytstvi. Navchal'nyj posibnyk. - K.: KNUBA, 2002. - 95 s.
2. Krykun K.V. Ekonomika budivnytstva. Tema: "Tekhniko-ekonomichnyj analiz diial'nosti budivel'nykh pidprijemstv, orhanizatsij, firm".
3. Krykun K.V. Tekhniko-ekonomichnyj analiz u budivnytstvi. Navchal'nyj posibnyk. – K.:KNUBA, 2005 – 128s.
4. Hojko A.F. ta in. Ekonomika budivnytstva: Navchal'nyj posibnyk, K.: KNUBA, 2008. – 172s.
5. Ivanilov O.S. Ekonomika pidprijemstva. Pidruchnyk. – K. 2016 r – 728 s.

K.V. Крикун, С.Л. Олиферук, А.С. Рязанов, Н.Б. Сердюченко,

Повышение эффективности самопланирования результатов деятельности строительных компаний

В статье рассматриваются возможности повышения эффективности самопланирования основных результатов деятельности строительных предприятий. Также показаны основные характеризующие показатели и представлена схема последовательности процесса обеспечения эффективности самопланирования.

Ключевые слова: эффективность самопланирования, основные производственные фонды, оборотные средства, характеризующие показатели.

K.V. Krikun, S.L. Olyfuuk, A.S. Ryazanov, N.B. Serdiuchenko

Improving the efficiency of self-planning of main results of building enterprises

The article considers the possibilities of increasing the efficiency of self-planning of the main results of the activity of construction enterprises. In a marketing system of production and management planning is carried out on the basis of the economic mechanism of self-planning, taking into account the state orientation and guiding planning through the development of short-term, medium-term, long-term, as well as strategic in the form of major strategies and specific business plans.

The process of effective self-planning is proposed to be carried out by identifying the main areas for increasing the efficiency of activities and developing the main economic indicators. Also presented is a sequence diagram of the process of ensuring the effectiveness of self-planning.

Key words: efficiency of self-planning, basic production funds, circulating assets, characterizing indicators.